

Landfakta Malaysia

Officiellt namn	Malaysia
Huvudstad	Putrajaya (administrativ), Kuala Lumpur (ceremoniell)
Yta	ca 330 000 km ²
Folkmängd	ca 33,9 miljoner (Världsbanken, 2022)
Befolkningstillväxt	1,1 % (Världsbanken, 2022)
Befolkning	70,1 % bumiputera (57,9% etniska malajer och 12,2% ursprungsbefolkning), 22,6 % kineser, 6,6 % indier, 0,7 % övriga (Malaysias statistikdepartement (DOSM), 2023)
Språk	Bahasa melayu, engelska, kinesiska, tamil. Totalt talas ca 130 språk i Malaysia (Ethnologue)
Religion	63,5 % muslimer, 18,7% buddhister, 9,1 % kristna, 6,1 % hinduer, 2,7 % övriga (DOSM, 2020)
Statsskick	Konstitutionell monarki, förbundsstat
Statschef	Yang di-Pertuan Agong XVII, Sultan Ibrahim ibni Almarhum Sultan Iskandar (titeln Yang di-Pertuan Agong motsvarar kung)
Regeringschef	Premiärminister Anwar Ibrahim (PKR)
Utrikesminister	Mohamad Hasan (UMNO)
Större regeringspartier	Pakatan Harapan: främst Parti Keadilan Rakyat (PKR) och Democratic Action Party (DAP). Barisan Nasional: främst The United Malays National Organisation (UMNO). Gabungan Parti Sarawak (GPS), Gabungan Rakyat Sabah (GRS)
Större oppositionspartier	Perikatan Nasional: främst Parti Pribumi Bersatu Malaysia (BERSATU) och Parti Islam se-Malaysia (PAS)
Senaste allmänna val	19 november 2022

Nästa reguljära val	Senast september 2027
Global Gender Gap Index:	Plats 102 av 146 (World Economic Forum 2023)
Gender Inequality Index:	Plats 57 av 166 (UNDP, 2022)
Gini-index	40,4 (DOSM, 2022)
Valuta	Ringgit (MYR)
Växelkurs	MYR 1 = 2,220 SEK (mars 2023)
BNP (nominell)	USD 407 miljarder (Världsbanken, 2022)
BNP/capita	USD 11 993 (Världsbanken, 2022)
BNP-tillväxt	3,7 % (Malaysias centralbank (Bank Negara), 2023)
Inflation	2,5 % (Bank Negara, 2023)
Arbetslöshet	3,4 % (Bank Negara, 2023)
Statsskuld (andel av BNP)	70% (IMF, 2022)
Statsbudget	388,1 miljarder MYR (Malaysias finansdepartement, 2023)
Budgetunderskott	-5 % (Malaysias finansdepartement, 2023)
Bytesbalans	+12,7 miljarder USD (Världsbanken, 2022)
Största handelspartners	Kina, Singapore, USA, EU, Japan, Thailand
Svensk export till landet	4,0 miljarder SEK (Kommerskollegium, 2023)
Svensk import från landet	5,2 miljarder SEK (Kommerskollegium, 2023)
Utländska direktinvesteringar	202 miljarder USD (DOSM, 2022)
Största investerare	Singapore, USA, Hong Kong (DOSM, 2023)

1. Kort historik

Malaysias ursprung återfinns i den indo-malajiska statsbildningen Srivijaya, som existerade på Sumatra och Malackahalvön under det första årtusendet i vår tideräkning. Srivijaya övergick till att bli sultanatet Malacka, som dominerade Sydostasien från omkring 1400-talet, fram till portugisernas övertagande av Malacka 1511. Nederländska ostindiska kompaniet drev bort portugiserna 1640 och tog kontroll över Malacka med omkringliggande områden. Mot slutet av 1700-talet började det brittiska ostindiska kompaniet etablera sig i dagens Malaysia, och 1824 slöts ett avtal med Nederländerna enligt vilket Malackahalvön tillföll britterna. De utökade sedan långsamt sitt inflytande över de olika sultanaten på halvön. Malaysia ockuperades av Japan under andra världskriget. Delar av motståndsrörelsen mot den japanska ockupationen utvecklades sedan till en kommunistisk guerilla, som nedkämpades av britterna under den uttrågana ”malajakrisen”. Malackahalvön blev självständig från britterna 1957 som Malajiska federationen. År 1963 bildades Malaysia genom en sammanslagning med de resterande brittiska kolonierna i Sydostasien; Singapore och staterna Sabah och Sarawak på Borneo. År 1965 uteslöts Singapore från federationen med Malaysia.

2. Inrikespolitik

Malaysia är en federal konstitutionell monarki. Landet är indelat i 13 delstater och tre federala territorier (Kuala Lumpur, den administrativa huvudstaden Putrajaya och ön Labuan). Nio av delstaterna är monarkier (mestadels ärftliga sultanat) medan övriga fyra styrs av guvernörer utsedda av kungen. Allmänna val hålls vart femte år. Parlamentet består av två kamrar; senaten och representanthuset. Kungen är statschef och uppdraget roterar mellan de nio sultanerna vart femte år. För närvarande är det sultanen av Johor som är kung med titeln Yang di-Pertuan Agong XVII Sultan Ibrahim ibni Almarhum Sultan Iskandar. Han inledde sitt femåriga mandat på tronen den 31 januari 2024. Varje delstat har ett delstatsparlament och en delstatsregering som leds av en chefsminister. Valsystemet bygger enligt brittisk modell på majoritetsval i enmansvalkretsar.

Valet 2018 resulterade i ett regeringsskifte för första gången sedan Malaysias självständighet 1957. Det tidigare statsbärande partiet United Malays National Organisation (UMNO) och koalitionen Barisan Nasional (BN) besegrades av reforminriktade oppositionskoalitionen,

Pakatan Harapan (PH). En politisk kris uppstod dock våren 2020 då PH förlorade sin majoritetsställning i parlamentet efter att flera av dess ledamöter bytt partitillhörighet. En ny koalition, Perikatan Nasional (PN), tog över makten men även den blev kortvarig och det gamla statsbärande partiet UMNO och koalitionen BN tog åter makten i augusti 2021.

Det senaste allmänna valet genomfördes den 19 november 2022. Valet resulterade inte i någon tydlig majoritet, därmed blev det upp till de olika koalitioner att hitta stöd i parlamentet. Efter att ha allierat sig med BN, utsågs PH:s Anwar Ibrahim till premiärminister. Anwars koalition skapades i grunden för att ta krafttag mot korruptionen i samhället och vidta åtgärder för att öka transparensen, stärka den institutionella integriteten hos myndigheter och förstärka rättsväsendets självständighet. Regeringen består av 28 ministrar inklusive premiärministern, varav fem är kvinnor.

Unikt med valet var att rösträttsåldern sänktes från 21 till 18 år samt att det islamistiska partiet Parti Islam Se-Malaysia (PAS) blev det största individuella partiet. Strängare lagstiftning kring att byta partianknytning mellan allmänna val infördes också strax innan valet för att förebygga framtida regeringskriser likt den 2020.

En fråga i malaysisk politik har sedan lång tid tillbaka varit relationen mellan den största befolkningsgruppen, malajerna (så kallade bumiputera – ”jordens söner”), och kineserna, indierna och de övriga etniska grupperna. Efter raskravallerna 1969 infördes ett system med positiv särbehandling till förmån för den största, men då ekonomiskt eftersatta, folkgruppen malajerna (en politik som går under namnet bumiputerapolitiken). Den positiva särbehandlingspolitiken var initialt tidsbegränsad till tjugo år, men har fortsatt. Hur Malaysia hanterar frågan om särbehandling är av betydelse för samhällsutvecklingen. Frågor om etnicitet och religion är sammankopplade med den socioekonomiska situationen och förblir känsliga och potentiellt explosiva. Islam i sunnitisk uttolkning är statsreligion och andra muslimska inriktningar erkänns inte. Övriga religioner kan dock enligt konstitutionen utövas i frid. Etniska malajer definieras i konstitutionen som muslimer, och konvertering från islam tillåts inte. De UMNO-ledda regeringarna från det förflutna har kritiserats för att främja en gradvis ökad islamisering av samhället.

3. Utrikespolitik

Malaysias utrikes- och säkerhetspolitik baseras på alliansfrihet. Prioritet är stabilitet och goda grannskapsförhållanden i det egna närområdet, där ASEAN (Association of South East Asian Nations) intar en särställning. ASEAN är det säkerhetspolitiska navet för Malaysia, och principen om ASEAN:s centralitet dikterar mycket av det utrikespolitiska förhållningssättet. Relationen till Kina, vars ekonomiska inflytande i regionen ökar, blir allt viktigare, och är inte utan utmaningar.

Medan Kinas inflytande ökar förblir Förenta staterna ett viktigt partnerland för Malaysia. Historiskt har landet av säkerhetspolitiska skäl haft nära band till USA och Storbritannien. Även Australien, Japan och Sydkorea är viktiga partnerländer för Malaysia, liksom EU.

Vid sidan av ASEAN och omhuldandet av den sydost- och östasiatiska identiteten, utgör landets muslimska karaktär en viktig utrikespolitisk parameter. Den muslimska samarbetsorganisationen Organisation of Islamic Cooperation (OIC) utgör ett viktigt forum för malaysisk utrikespolitik, där Malaysia aktivt driver frågor om rohingyernas situation i Myanmar. Malaysia har även kritiserat ASEAN:s oförmåga att hantera Rakhinekrisen. Palestinafrågan har stor politisk sprängkraft i Malaysia, som inte erkänner staten Israel. Många palestinska grupper har närvaro i landet. Malaysia har uttalat tydlig kritik mot USA:s erkännande av Jerusalem som Israels huvudstad, och upprätthåller politiska relationer med Hamas. Relationerna till den muslimska världen tillmätts överlag vikt. Malaysia förespråkar utrikes en moderat och progressiv uttolkning av islam och 2019 tog Malaysia initiativ till ett muslimskt toppmöte för att bl a diskutera samarbete mellan muslimska länder och islamofobi. Rasmus Paludans koranbränning i Stockholm i januari 2023 fick stor uppmärksamhet i Malaysia med kraftiga fördömanden från regeringen. Protester utanför den svenska ambassaden i Kuala Lumpur hölls av flera olika religiösa och civilsamhällesgrupper den 27 januari 2023.

Multilateralt samarbete och lösningar inom ramen för FN prioriteras. Malaysia framhåller i egenskap av att vara ett medelstort land ofta vikten av ett regelbaserat internationellt system. Vikten av internationella regelsystem utgör basen för Malaysias positionering i frågan om de överlappande och konkurrerande territoriella anspråken i Sydkinesiska havet. Malaysias principiella hållning är att territoriella konflikter, t ex rörande Spratlyöarna i Sydkinesiska havet,

måste lösas fredligt via förhandlingsvägen eller hänskjutas till internationell domstol för avgörande i enlighet med internationell rätt.

När det gäller konfliktlösning tillmäts FN hög prioritet, men även OIC och ASEAN. Sammanlagt har landet deltagit i ett tjugotal fredsbevarande FN-insatser, bl a i Somalia och Libanon. Malaysia har agerat medlare i flera konflikter, bl a Mindanao-konflikten i södra Filippinerna och de interna spänningarna i södra Thailand. Malaysia satt i FN:s säkerhetsråd 2015–16 och sitter i FN:s Råd för mänskliga rättigheter (UNHRC) perioden 2022–2024.

Malaysia har olösta gränsfrågor med vissa grannstater. Gränsdispyter med Indonesien har hänskjutits till Internationella Domstolen i Haag, ICJ. Filippinerna gör territoriellt anspråk på östra Sabah, som ligger på den malaysiska delen av Borneo mot Suluarkipelagen och Mindanao i Filippinerna. 2013 utbröt en konflikt då ca 200 anhängare till det forna sultanatet Sulu på Mindanao i Filippinerna gjorde ett misslyckat försök att invadera östra Sabah i Malaysia. Kriminella och terroristanknutna grupper från södra Filippinerna har fortsatt att utföra attacker i Malaysia, främst kidnappningar i kustområdet i östra Sabah. Dessa attacker har dock minskat de senaste åren i takt med Malaysias ökade militära närvaro i området. Sverige, liksom övriga EU-länder, har en reseavrådan för viss del av kuststräckan på östra Sabah.

Malaysia har inte ratificerat FN:s flyktingkonvention, men accepterar de facto-flyktingar i viss utsträckning. UNHCR har registrerat fler än 180 000 personer som havande flyktingstatus i Malaysia, även om Malaysia officiellt inte erkänner flyktingstatusen. Det finns ett stort antal migranter med ursprung i konfliktländer utan uppehållstillstånd som vistas i Malaysia, inte minst rohingyer från Myanmar.

I början av 2017 mördades Kim Jong-Nam, halvbror till Nordkoreas ledare Kim Jong-Un, på Kuala Lumpurs internationella flygplats, vilket ledde till förbistrade relationer mellan Malaysia och Nordkorea.

Bekämpning av terrorism och religiös radikaliserings tillmäts hög prioritet och Malaysia samarbetar nära med USA, Storbritannien och Australien i dessa frågor. Malaysia är en del av ett antal olika internationella konventioner mot terrorism, däribland ASEAN:s Convention on Counter Terrorism.

4. Ekonomiska läget

Malaysia har sedan självständigheten utvecklats från ett utvecklingsland beroende av råvaruexport till ett högre medelinkomstland med en diversifierad ekonomi och växande tillverkningsindustri. Den ekonomiska utvecklingen har varit imponerande och den extrema fattigdomen har nästan helt försvunnit. Medelklassen har vuxit och inkomstskillnaderna mellan hög- och låginkomsttagare reducerats, även om skillnaden mellan de högsta och lägsta samhällsskikten fortfarande är betydande. Malaysia har som målsättning att nå status som höginkomstland mellan 2024 och 2028.

Korruptionen växte till ett stort problem inom offentlig sektor under de tidigare regeringarna, där skandalen med förskingring av miljarder USD från den statliga investeringsfonden 1MDB saknar motstycke. Förra premiärministern Najib Razak dömdes till tolv års fängelse 2022 för sin inblandning i skandalen, ett straff som sänktes till sex år av den kungliga benådningkommittén 2024. Det ekonomiska svinn som korruptionen inneburit utgör en avsevärd börda för efterföljande regeringar, som har att betala tillbaka skulderna efter ett flertal statliga förskingringsaffärer.

Malaysia är idag den femte största ekonomin i ASEAN, efter Indonesien, Thailand, Filippinerna och Singapore, och den tredje största per capita efter Singapore och Brunei. Malaysia är ett mycket handelsberoende land och tillväxten i ekonomin är sålunda avhängig tillståndet i världsekonomin, likt för övriga små exportberoende länder leder det till att landet är känsligt för den pågående maktkampen mellan USA och Kina.

Regeringen får anses ha agerat resolut för att bekämpa COVID-19-pandemin genom att först stänga ned stora delar av samhället, med undantag av samhällsnödvändiga sektorer, för att sedan gradvis återöppna de flesta sektorer. Flera åtgärds paket för att stimulera ekonomin och rädda små- och medelstora företag från konkurs antogs, vilket har ökat statsskulden. Den relativt höga offentliga skuldsättningen påverkar förutsättningarna för fortsatta satsningar, särskilt på infrastruktur.

En viktig del i regeringens ekonomiska politik är att främja utländska direktinvesteringar. Malaysia har sedan 2010 varit en av de största mottagarna av utländska direktinvesteringar i regionen (inte minst från Kina). På senare år har Malaysia varit en av de största mottagarna av

svenska direktinvesteringar i regionen. Under åren 2021 och 2022 översteg de svenska investeringsflödena till Malaysia de till Kina och Indien.

Handelspolitiskt är Malaysia någorlunda frihandelsorienterat till följd av dess starka beroende av export. Malaysia är en aktiv och konstruktiv medlem i WTO, men tenderar att inta positioner som går i linje med den s k Sydfalangens prioriteringar, t ex prioritering av ekonomisk utjämning mellan rika och fattiga länder.

Det av den tidigare amerikanske presidenten Obama initierade frihandelsavtalet Trans-Pacific Partnership (TPP) tillmättes hög prioritet av Malaysia, som även hann godkänna TPP. Efter Förenta staternas frånträde från TPP i början av 2017 under Trump-administrationen har Malaysia deltagit i omförhandlingen av ett nytt avtal utan USA. Det nya frihandelsavtalet CPTPP (Comprehensive and Progressive Agreement for Trans-Pacific Partnership) undertecknades den 8 mars 2018, utan USA, och Malaysia kom att ratificera det den 5 oktober 2022.

Malaysia har också ratificerat det av ASEAN initierade handelsprojektet Regional Comprehensive Economic Partnership (RCEP), som inkluderar i princip alla länder i Asien och Oceanien. Frihandelsavtalet trädde i kraft i Malaysia 18 mars 2022 och omfattar ungefär en tredjedel av världens befolkning. Malaysia är också engagerat med Kina inom ramen för det kinesiska Belt and Road Initiative (BRI).

Malaysias handelsrelationer med EU påverkas negativt av frågan om europeisk utfasning av palmolja som förnybart biobränsle, vilket bl a lett till fortsatt frysning av förhandlingarna om ett frihandelsavtal mellan Malaysia och EU, som legat på is sedan 2014. Förhandlingarna om ett partnerskapsavtal Malaysia-EU påbörjades 2010 och signerades under EU-ASEAN toppmötet i december 2022.

5. Sveriges relationer med Malaysia

Sverige och Malaysia har goda relationer. Handeln spelar sedan länge en central roll i våra förbindelser och Malaysia är en av Sveriges främsta handelspartners i Sydostasien. 2023 uppgick svensk export till Malaysia till 3,4 mrd SEK, medan importen från Malaysia uppgick till 5,1 mrd SEK. De viktigaste exportprodukterna från Sverige till Malaysia är hel- och halvfabrikat av

verkstadsprodukter, industriella maskiner, kemiska produkter samt IKT-utrustning. Sveriges import från Malaysia utgörs till största delen av elektronik och matvaror.

Drygt 90 svenskrelaterade företag finns etablerade i Malaysia. De stora svenska multinationella företagen finns på plats, såsom Volvo Cars, Ericsson, ABB, Volvo Trucks, Scania, IKEA, H&M, Atlas Copco, SKF, SAAB, Tetra Pak, Alfa Laval, Sandvik, Electrolux, Autoliv, SCA/Vinda, m fl. Många har gjort betydande investeringar i Malaysia. IKEA öppnade sitt första varuhus i Kuala Lumpur 2003 och idag finns fyra varuhus i landet. H&M öppnade sin första butik 2012 och har nu ett fyrtiotal butiker i Malaysia. De mindre och medelstora svenskkopplade företagen i Malaysia är spridda över flera sektorer, inte minst IKT, elektronik och fintech.

Koranbränningarna i Sverige under 2023 mötte kraftiga fördömanden från den malaysiska regeringen och religiösa företrädare.

Bilaterala avtal finns om upphävande av viseringstvång (1960), luftfart (1967), dubbelbeskattning (1970), investeringsskydd (1979), tekniskt och vetenskapligt samarbete (1985), försvarssamråd (1994) och forskningssamarbete om trafiksäkerhet (2020).

Det svenska kungaparet avlade ett statsbesök i Malaysia i mars 1996, åtföljda av utrikeshandelsministern och en industridelegation. Handelsminister Sten Tolgfors besökte Malaysia 2007 och hälsovårdsminister Göran Hägglund med en företagsdelegation våren 2011. Under 2016 besökte kungaparet Kuala Lumpur för att delta i Global Child Forum. I anslutning till Sweden South East Asia Business Summit 2018 avlade näringsminister Mikael Damberg ett bilateralt besök till Malaysia. Sveriges MR-ambassadör Annika Ben David besökte Malaysia i januari 2019, och den svenska nedrustningsambassadören Ann-Sofie Nilsson avlade besök i mars 2019. Statssekreterare Per Olsson Fridh och utrikesrådet Teppo Tauriainen besökte Kuala Lumpur i samband med UD-ASO:s regionmöte i april 2019.

Det senaste officiella regeringschefsbesöket ägde rum 2003, då Mahathir Mohamad gjorde ett officiellt besök i Sverige åtföljd av sex ministrar. Det malaysiska kungaparet avlade ett statsbesök i Sverige i september 2005.

En delegation från den malaysiska innovationsmyndigheten AIM (motsvarighet till Vinnova) besökte Sverige i september 2012. Minister Mah Siew Keong, minister i premiärministerns

kansli, besökte Sverige i april 2015. En malaysisk energidelegation besökte Sverige i maj 2016 och en malaysisk handels- och investeringsdelegation under ledning av chefen för Malaysia Investment Development Authority (MIDA) genomförde besök i Sverige i oktober 2017. Generalsekreteraren för Malaysias ministerium för energi och hållbara energilösningar Dr Zaini Ujang besökte Sverige i augusti 2017 i anslutning till World Water Week. Malaysias minister för vatten, land och naturresurser Dr Xavier Jayakumar deltog i World Water Week i Stockholm i augusti 2019 då även ett bilateralt möte med miljö- och klimatminister Isabella Lövin ägde rum. Transportminister Anthony Loke besökte Stockholm och Göteborg i feb 2020 för att delta i den globala ministerkonferensen om trafiksäkerhet, hålla ett möte med infrastrukturminister Tomas Eneroth samt träffa svenska myndigheter, organisationer och företag. Utrikesminister Dato' Sri Saifuddin Abdullah besökte Sverige i maj 2022, där han hade möten med utrikesminister Ann Linde och vice talman Åsa Lindestam, deltog i Stockholm International Peace Research Institute och mötte ett antal svenska myndigheter. På försvarsmaktsområdet äger kontinuerlig samverkan rum inom ramen för ett avtal (MoU).

Uppskattningsvis besöker omkring 35–40 000 svenska medborgare Malaysia årligen som turister. Ca 300 svenska medborgare är stadigvarande boende i Malaysia, varav en del med koppling till svenska företag. Malaysiska östkusten, öarna Langkawi, Penang och Borneo är populära resmål för svenskar.

I september 2012 återöppnades den svenska ambassaden i Kuala Lumpur efter nedstängningen 2011 och flyttade in i nya lokaler i april 2013. Ambassadens utsända består av ambassadör, andreman, kanslichef samt försvarsattaché (baserad i Bangkok). Därtill har ambassaden sex lokalanställda och en praktikant.

Business Sweden öppnade ett regionalt kontor i Kuala Lumpur 2005 som förestås av en handelssekreterare. En svensk handelskammare (SwedCham) finns på plats.